

«Πρέπει να εξηγηθεί στους πολίτες το κόστος της πράσινης μετάβασης»

Η έκρηξη τιμών στην ενέργεια, η πράσινη μετάβαση και η δίδυμη απειλή πανδημίας και πληθωρισμού. Η μεγάλη ευκαιρία των ευρωπαϊκών κονδυλίων, ο κίνδυνος πολιτικής ατολμίας. Μια «εφ' όλης της ύλης» συνέντευξη του Ευάγγελου Μυτιληναίου στο Business Review του Euro2day.gr με τους New York Times.

Το εκρηκτικό μείγμα στην αγορά ενέργειας αναλύει εκτενώς ο κ. Ευάγγελος Μυτιληναίος, Πρόεδρος και CEO του φερώνυμου ομίλου, ο οποίος τονίζει ιδιαίτερα την ανάγκη να μη χαθούν ούτε ο στόχος ούτε και η υποστήριξη της κοινής γνώμης για την πράσινη μετάβαση. Σχολιάζει, επίσης, την απειλή του πληθωρισμού και την αβεβαιότητα της πανδημίας, επισημαίνει τη μεγάλη ευκαιρία που συνιστούν τα ευρωπαϊκά κονδύλια αλλά και τον κίνδυνο να χαθεί λόγω πολιτικής ατολμίας, ενώ παρουσιάζει τη θέση και τις προοπτικές του ομίλου Mytilineos.

Στην τρέχουσα περίοδο, μια συνομιλία με τον Ευάγγελο Μυτιληναίο, ιδρυτή και επικεφαλής ενός ομίλου με κορυφαία θέση στην ελληνική επιχειρηματικότητα, αλλά και ειδικότερα στον χώρο της ενέργειας, δεν θα μπορούσε παρά να ξεκινήσει από τις πραγματικά πρωτοφανείς αυξήσεις τιμών, που καταλήγουν σε δυσβάστακτες πιέσεις για επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ο ίδιος άλλωστε είναι από τους λίγους Έλληνες που μπορούν να χαρακτηριστούν ειδήμονες όχι μόνο στην ενέργεια, αλλά και ευρύτερα στα commodity markets. Το βασικό ερώτημα είναι γιατί βλέπουμε τώρα αυτές τις εκρηκτικές αυξήσεις.

«Σε οποιοδήποτε commodity, η τιμή προκύπτει ως αποτέλεσμα της προσφοράς και της ζήτησης. Το τι συμβαίνει σήμερα έχει μεγάλη σημασία, διότι εξηγεί και την πρόσφατη δημόσια δήλωσή μου ότι αυτή η κρίση είναι η πρώτη από πολλές που θα ακολουθήσουν. Η πράσινη μετάβαση, οι πιέσεις της κοινής γνώμης, των θεσμικών επενδυτών και της κοινωνίας οδηγούν σε μείωση των επενδύσεων και της προσφοράς από τις εταιρείες "oil and gas", οδηγώντας έτσι και σε μείωση της προσφοράς σε ηλεκτρισμό που προέρχεται από ορυκτά καύσιμα. Αντίθετα, όμως, με ό,τι είχαν ίσως φανταστεί κάποιοι ονειροπόλοι θεωρητικοί του κλίματος, η ζήτηση δεν μειώνεται, αλλά αυξάνεται. Κατά συνέπεια, έχουμε το φαινόμενο μείωσης της προσφοράς με αύξηση της ζήτησης. Κάθε φορά που το φαινόμενο αυτό οξύνεται, θα έχουμε κρίση», καταλήγει.

Όπως παρατηρεί, βλέπουμε σήμερα χώρες όπως η Κίνα, που είχαν αποφασίσει να μειώσουν την παραγωγή άνθρακα, να κάνουν εσπευσμένα το... αντίθετο, για να δώσουν λύση στο οξύ πρόβλημα, ενώ φαίνεται πλέον ξεκάθαρα η έλλειψη νέων projects υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG). Επιπλέον, ο περσινός χειμώνας ήταν βαρύς στην Ασία και την Ευρώπη, τα αποθέματα φυσικού αερίου μειώθηκαν, αλλά οι αρμόδιοι δεν φρόντισαν να τα αποκαταστήσουν, ώσπου ήρθε η ώρα της κρίσης.

«Για την Ευρώπη», σημειώνει ο κ. Μυτιληναίος, «οι επιλογές είναι ελάχιστες. Καλύπτει τις ανάγκες της σε ένα ποσοστό 30%-40% σε ορυκτά καύσιμα. Το υπόλοιπο το εισάγει, κυρίως από τη Ρωσία. Κι εδώ αρχίζει η γεωπολιτική διάσταση του θέματος. Αν για παράδειγμα ο πρόεδρος Τραμπ δεν είχε επιβάλει κυρώσεις στον αγωγό Nord Stream 2, είναι ένα ερώτημα αν τώρα θα είχαμε πρόβλημα τέτοιου μεγέθους με το φυσικό αέριο. Μην ξεχνάμε ότι τα ενεργειακά θέματα έχουν πάντα γεωπολιτικές παραμέτρους».

Το κλειδί της ενεργειακής ανεξαρτησίας

Για τους υπέρμαχους της πράσινης ενέργειας, εκεί βρίσκεται και το κλειδί για την ενεργειακή ανεξαρτησία των ευρωπαϊκών χωρών. Ο κ. Μυτιληναίος συμφωνεί, αλλά παρατηρεί ένα ευαίσθητο σημείο στην πορεία. «Η Ευρώπη αποφάσισε να γίνει ο κύριος υπέρμαχος, ο πρωταθλητής, αν θέλετε, της πράσινης μετάβασης, λαμβάνοντας και το αντίστοιχο μήνυμα από την κοινή γνώμη. Η κοινή γνώμη, όμως, δεν είχε όλα τα δεδομένα στα χέρια της. Ούτε για τον χρόνο που θα απαιτηθεί, ούτε για το κόστος που θα αναληφθεί. Το ερώτημα που τέθηκε ήταν "μισό". Ρωτήθηκε αν είναι υπέρ ή εναντίον, δεν ρωτήθηκε αν είναι υπέρ της πράσινης μετάβασης με μεγάλο κόστος. Αυτό το ερώτημα δεν τέθηκε ποτέ! Δεν θέλω να εκληφθεί αυτό που λέω ως επιχείρημα ενάντια στην πράσινη μετάβαση και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Το αντίθετο, επιθυμώ να συνεισφέρω στον δημόσιο διάλογο, για μια πράσινη μετάβαση όσο το δυνατόν πιο ομαλή, που θα μειώσει στο ελάχιστο κρίσεις όπως η τρέχουσα».

Πράγματι, την τρέχουσα περίοδο έχουμε έλλειψη προσφοράς σε ορυκτά καύσιμα, έχουμε τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, που όμως προχωρούν με αργούς ρυθμούς λόγω προβλημάτων και καθυστερήσεων στην αδειοδότηση, και το μείγμα γίνεται εκρηκτικό. Η χώρα μας είχε ως ίδιο καύσιμο μόνο τον λιγνίτη (και περιορισμένη υδροηλεκτρική παραγωγή), με τον οποίο, όπως παρατηρεί ο ίδιος, χάρη στην πολύ καλή διαχείριση της ΔΕΗΔΕΗ -2,53%, εξηλεκτρίστηκε και εκβιομηχανίστηκε. Όμως, οι λιγνίτες εξαντλήθηκαν, τα εργοστάσια πάλιωσαν και οι εκπομπές ρύπων καθιστούν τη λειτουργία τους σχεδόν απαγορευτική. Άρα, μένουμε με το εισαγόμενο φυσικό αέριο, σημειώνει ο κ. Μυτιληναίος, η τιμή του οποίου έχει μεγάλη μεταβλητότητα. Από την άλλη, οι ανανεώσιμες πηγές έχουν «στοχαστικότητα», δεν είναι δηλαδή σε θέση να προσφέρουν συνεχή ομαλή λειτουργία, εξαρτώνται από τις καιρικές συνθήκες, είτε πρόκειται για φωτοβολταϊκά είτε για αιολικά.

«Το πρόβλημα αυτό», επισημαίνει, «θα λυθεί όταν αναπτυχθεί η τεχνολογία συσσωρευτών μεγάλης χωρητικότητας για αποθήκευση της ενέργειας. Δυστυχώς, απέχουμε ακόμη αρκετά χρόνια από αυτές τις τεχνολογίες σε ό,τι αφορά την εκμετάλλευση σε μεγάλη κλίμακα».

Κι εδώ προκύπτει το μείζον θέμα κατά τη διάρκεια της μετάβασης, ενός εγχειρήματος που αποδεικνύεται όχι μόνο κολοσσιαίο από την πλευρά των επενδύσεων που θα απαιτηθούν διεθνώς, αλλά και από την άποψη του σχεδιασμού και της οργάνωσης που προϋποθέτει η υλοποίηση χωρίς παρενέργειες.

«Είναι πολύ σημαντικό να διατηρηθεί η υποστήριξη της κοινής γνώμης στην πορεία προς την ολοκλήρωση της μετάβασης», τονίζει. «Φαινόμενα όπως αυτά που συμβαίνουν τώρα, με τις εκρηκτικές αυξήσεις τιμών, θέτουν σε κίνδυνο το εγχείρημα. Το κόστος της πράσινης μετάβασης πρέπει να εξηγηθεί, πρέπει να συμφωνήσουν οι πολίτες, διότι χωρίς αυτούς, η μετάβαση δεν θα συμβεί, όσες αποφάσεις υπερεθνικών και εθνικών οργάνων κι αν υπάρξουν».

«Δεν ξέρουμε τι να πρωτοφοβηθούμε»

Το κόστος της ενέργειας, όμως, αποτελεί έναν παράγοντα του ευρύτερου προβλήματος που έχει παρουσιαστεί διεθνώς, της αναζωπύρωσης του πληθωρισμού, σε συνδυασμό με τις συνεχιζόμενες επιδράσεις του κορωνοϊού.

«Για την εξέλιξη της πανδημίας», αναφέρει, «ό,τι και να πούμε είναι παρακινδυνευμένο. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι υποχρεώνει τις κεντρικές τράπεζες να κρατούν χαμηλά ή και αρνητικά επιτόκια. Ο πληθωρισμός, όμως, φουντώνει όχι μόνο ως αποτέλεσμα των ενεργειακών τιμών ή των προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα, αλλά και λόγω της άφθονης ρευστότητας. Σε οικονομικούς όρους, δεν ξέρουμε τι να πρωτοφοβηθούμε. Τα δεινά της πανδημίας; Ή έναν "ξεχασμένο" πληθωρισμό που επανέρχεται με δριμύτητα και απειλεί να επιστρέψει τη διεθνή οικονομία αρκετές δεκαετίες πίσω;».

Κατά την εκτίμησή του, η μεγαλύτερη πρόκληση για τις επιχειρήσεις, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, αφορά την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που προκαλεί η παραγμένη συγκυρία. Ο ίδιος πάντως δεν προσδοκά την κλισαρισμένη πλέον «επιστροφή στην κανονικότητα».

«Θα υπάρξει μια νέα κανονικότητα», υποστηρίζει, «καθώς οι σύγχρονοι άνθρωποι καταλάβαμε για πρώτη φορά πόσο τρωτοί είμαστε σε παράγοντες που δεν μπορούμε να ελέγξουμε».

«Μοναδική ευκαιρία»

Σε ό,τι αφορά τα δισεκατομμύρια ενισχύσεων που έρχονται στη χώρα μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και των ΕΣΠΑ, εκτιμά ότι «απόυσης της πανδημίας», αποτελούν μια μοναδική ευκαιρία για να περάσει η χώρα σε ένα νέο μοντέλο παραγωγικής ανάπτυξης με σταθερές βάσεις κι ότι η περιπέτεια που περάσαμε θα μας απομακρύνει από το παρωχημένο καταναλωτικό μοντέλο που χαρακτήρισε τις προηγούμενες δεκαετίες.

«Η ευθύνη του πολιτικού προσωπικού ως προς τον αναπροσανατολισμό του οικονομικού μας μοντέλου είναι μεγάλη. Αντιλαμβάνομαι ότι το βραχυπρόθεσμο καταναλωτικό μοντέλο είναι πολιτικά πιο... εύπεπτο και το μακροπρόθεσμο πιο δύσπεπτο. Όμως, τώρα είναι η ώρα να το επιτύχουμε και η ευκαιρία δεν πρέπει να χαθεί!».

«Κοιτάμε στα μάτια τον ξένο ανταγωνισμό»

Ο ίδιος, ως επικεφαλής της Mytilineos, έχει προσωπικές εμπειρίες των οικονομικών και επιχειρηματικών εξελίξεων μέσα στις κρίσεις που έχουν διαδεχτεί η μία την άλλη. «Παλεύουμε από το 2008 στον Όμιλό μας για να σταθούμε στις διεθνείς αγορές, με ένα τραπεζικό σύστημα που κατέρρευσε κι ευτυχώς σταδιακά επανέρχεται. Συναντήσαμε μεγάλες δυσκολίες αποδοχής σε κρίσιμες αγορές, λόγω χώρας προελεύσεως. Όταν αρχίσαμε να ξεπερνάμε την οικονομική κρίση, πέσαμε στην πανδημία. Εμείς, όπως και πολλές άλλες ελληνικές εταιρείες, καταφέραμε να σταθούμε. Δυστυχώς, πολλοί πάλεψαν αλλά δεν άντεξαν.

Σήμερα, η πολύχρονη πείρα σε αλληπάλληλες κρίσεις, αλλά και η πολύ βελτιωμένη θέση της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές, μας δίνουν τη δυνατότητα να κοιτάμε στα μάτια τον ξένο ανταγωνισμό και συνήθως να κερδίζουμε. Ωστόσο, η προσπάθειά μας να ανταποκρινόμαστε στις απαιτήσεις της εκάστοτε συγκυρίας δεν σταματά. Δραστηριοποιούμαστε σε κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας, από τα ορυχεία και τη μεταλλουργία έως τον κλάδο της ενέργειας στο σύνολό του. Είμαστε έτοιμοι για όποιες προσαρμογές μπορεί να απαιτηθούν, ώστε να συνεχίσουμε να στεκόμαστε με επιτυχία απέναντι στον διεθνή ανταγωνισμό».

Η υψηλή αβεβαιότητα και οι αλληπάλληλες δυσκολίες στο ευρύτερο περιβάλλον δεν μετριάζουν την αισιοδοξία του Ευάγγελου Μυτιληναίου για το μέλλον, όχι μόνο σε ό,τι αφορά τον Όμιλο αλλά και τη χώρα. «Παλεύουμε για την καθιέρωση ενός νέου ελληνικού πρότυπου υγιούς οικονομίας. Είναι στο χέρι μας να εδραιώσουμε ομαλές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, να επιτύχουμε βιώσιμη, πραγματική ευμάρεια. Αυτό θα αποτελέσει για όλους μας ουσιαστική δικαίωση».